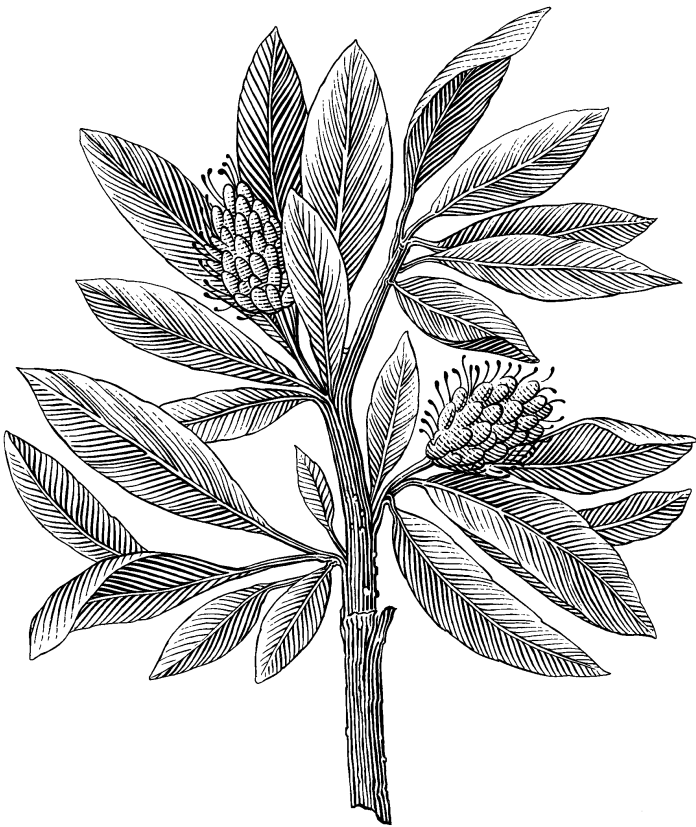

Genus i ämnet idrott och hälsa

Hur lärare konstruerar genus när de talar om
undervisningen i idrott och hälsa

Johanna Ferner & Katarzyna Sokol

Självständigt arbete (4IDÄ2E)

15 högskolepoäng

Datum: 2017-01-13

Handledare: Lena Larsson

Examinator: Kalle Jonasson

Abstract

Syftet med denna studie var att undersöka hur genus konstrueras i ämnet idrott och hälsa. Ytterligare ett syfte var att genom feministisk poststrukturell teori analysera vilka diskurser som framträder i lärarnas tal om genus i undervisningen. Studien var en kvalitativ undersökning med en egenkonstruerad intervjuguide. Respondenterna i undersökningen var verksamma gymnasielärare i ämnet idrott och hälsa. Det var sex gymnasielärare från tre olika skolor i södra Sverige som deltog i undersökningen, lärarnas utsagor utgjorde svaren till studiens resultat. Respondenternas svar analyserades utifrån tematisering och diskursanalys. Den teoretiska utgångspunkten i denna studie var feministisk poststrukturalism. Resultatet visade att lärare menar att det finns biologiska skillnader på flickor och pojkar och att det missgynnar flickor i många sammanhang eftersom pojkarna anses vara starkare och snabbare. Studiens resultat pekade även på att lärare förser flickor och pojkar med olika attribut, om vad som anses vara flickigt och pojktigt. En diskurs som framträdde i förhållande till hur pojkar och flickor konstrueras var det biologiska könet. Det innebär att konstruktionen av pojkar och flickor handlar om biologiska skillnader. En annan framträdande diskurs var socialt kön, att flickor och pojkar är på ett visst sätt, tycker om olika saker och förser med specifika egenskaper. Analysen i denna studie visade även att det fanns motstridiga diskurser i lärares tal om pojkar och flickor, där resultatet visade att lärarna förklarar att de vill och försöker ha ett könsneutralt tänk.

Nyckelord: Genus, konstruktion av genus, idrott och hälsa, gymnasielärare, feministisk poststrukturalism

Innehållsförteckning	
1. Inledning	6
2. Syfte och frågeställningar	7
3. Bakgrund.....	7
3.1 Läroplan GY11.....	7
3.2 Genus.....	8
4. Tidigare forskning.....	9
4.1 Lärares konstruktion av genus i idrott och hälsa.....	9
4.2 Sammanfattning	13
5. Teoretiskt perspektiv.....	14
5.1 Feministisk poststrukturalism	14
5.1.1 Språk.....	15
5.1.2 Diskurs.....	15
5.1.3 Makt.....	16
5.1.4 Subjekt.....	17
6. Metod	17
6.1 Val av metod	17
6.2 Urval.....	18
6.3 Genomförande.....	18
6.4 Reliabilitet	21
6.5 Validitet.....	21
6.6 Etiska överväganden	22
7. Resultat	23
7.1 Attribut som framträder i lärarens tal om pojkar	23
7.2 Attribut som framträder i lärarens tal om flickor.....	26
7.3 Könblindhet	29
8. Analys	30
8.1 Genuskonstruktion i undervisningen.....	30
8.2 Diskurser som framträder.....	32
9. Diskussion.....	35
9.1 Resultatdiskussion.....	35
9.2 Metoddiskussion.....	38

9.3 Förslag på vidare forskning.....	39
10. Litteraturförteckning.....	40
11. Bilaga 1	44
11.1 Intervjuguide	44

Förord

Vi vill tacka våra respondenter som medverkat i studien och som gjort det möjligt för oss att genomföra undersökningen. Vi vill även tacka vår kompetenta handledare Lena Larsson som hela tiden funnits till hands under tidens gång för att hjälpa och vägleda oss framåt i arbetsprocessen. Vidare vill vi även rikta ett tack till opponenter som bidragit med värdefulla förslag och synpunkter.

Kalmar, den 30 december 2016

1. Inledning

I skolans värdegrund står det att alla lärare har ett uppdrag att "Aktivt och medvetet främja kvinnors och mäns lika rättigheter" (Skolverket, 2011, s.6). Denna studie handlar om hur genus konstrueras i undervisningen i skolämnet idrott och hälsa. I skolämnet idrott och hälsa, på gymnasienivå, står det att läraren har i uppdrag att "Undervisningen ska medvetandegöra och motverka stereotypa föreställningar om vad som anses vara manligt och kvinnligt" (Skolverket, 2011, s.83). Samtidigt visar olika rapporter att flickor och pojkar har olika villkor i ämnet idrott och hälsa. I en rapport från Rädda barnen (2008) som handlar om tjejer i åttan om idrott och jämställdhet i skolan beskriver en elev följande: "Det kan stå tre tjejer och räcka upp handen och vilja visa. Och ingen kille som vill. Ändå säger hon (läraren) "Ja, men ni killar kan väl visa det här?". Killarna får alltid visa. Det verkar som om hon tycker att tjejer inte kan någonting om idrott" (Rädda barnen, 2008, s.28). Ovanstående citat visar på den problematik som finns i idrott och hälsa när det gäller genusaspekten, att pojkar gynnas och lyfts medan flickor glöms bort.

Ett annat citat från rapporten var: "Han lät alltid killarna göra svårare saker och vi tjejer fick inte prova fast vi ville. Till exempel tyckte han att hockey bara passar för killar så vi fick nästan aldrig spela. Istället skulle vi åka runt och göra piruetter och han visade oss hur vi skulle göra kvinnliga rörelser. Och det var alltid samma killar – de bästa – som blev gruppleddare och fick välja sitt lag i fotboll och hockey" (Rädda barnen, 2008, s.18). Även i Skolverkets (2009) rapport om flickor och pojkars villkor i skolan visar att flickor lär sig att hålla igen i undervisningen medan pojkar lär sig släppa loss. Att flickor och pojkar behandlas olika i skolan styrks också av Lenz Taguchi (2004) och Hay och Macdonald (2010) som visar att lärarens syn på flickor och pojkar påverkas av lärarens egna förväntningar, värderingar och övertygelser. Dowling (2006) menar att lärarna tar det som en självklarhet att flickor och pojkar innehar olika förmågor och därför blir undervisningen färgad av dessa. Lärare i idrott och hälsa lär sig att få lektionerna att fungera istället för att fokusera på vart problemen egentligen ligger, som genusaspekten i idrott och hälsa. Att genus, könsroller och könsmonster gör avtryck i form av att pojkarna tar för sig mer och att flickorna håller sig mer i bakgrunden är något vi också lagt märke till under våra VFU- perioder. Vi upplever att vi

har diskuterat denna problematik alldeles för sällan i ämnesstudierna i vår utbildning vilket har gjort oss intresserade av att studera hur genus konstrueras i idrott och hälsa.

2. Syfte och frågeställningar

Syftet med denna studie är att undersöka hur gymnasielärare konstruerar genus i skolämnet idrott och hälsa. Studien utgår från frågeställningen:

- På vilket sätt konstruerar lärare i idrott och hälsa genus i talet om undervisningen?

3. Bakgrund

Nedan behandlas de begrepp som är centrala för denna studie, vilket är *Läroplan GY11* och *Genus*.

3.1 Läroplan GY11

Alla lärare som arbetar på gymnasieskolan ska förhålla sig till den aktuella läroplanen: *Läroplan, examensmål och gymnasiegemensamma ämnen för gymnasieskolan 2011 (GY11)*. Läroplanen är uppdelad i fyra avsnitt, skolans värdegrund och uppgifter, övergripande mål och riktlinjer, examensmål för alla nationella program samt gymnasiegemensamma ämnen. Läroplanen ger information, stöd och vägledning i hur lärare ska utforma arbetsuppgifter och bedriva undervisningen (Skolverket, 2011). I Läroplanen GY11 står det även vilka förmågor och mål som eleverna förväntas uppnå i varje ämne och kurs (Skolverket, 2011).

I läroplanen står det att skolan har en uppgift att aktivt och medvetet främja kvinnors och mäns lika rätt och möjligheter. Eleverna ska uppmuntras till att utveckla sina intressen utan fördomar om vad som är kvinnligt och manligt (Skolverket, 2011). I ämnet idrott och hälsas syfte står det att "Undervisningen ska medvetandegöra och motverka stereotypa föreställningar om vad som anses vara manligt och kvinnligt" (Skolverket, 2011, s.83). Detta innebär att lärarens uppdrag är att arbeta med detta i undervisningen. Det står även i ämnesplanen för idrott och hälsa att undervisningen ska ge eleverna förutsättningar att

utveckla följande: "Förmåga att etiskt ta ställning i frågor om könsmönster, jämställdhet och identitet i relation till idrotts- och motionsutövande" (Skolverket, 2011, s. 84). Läroplanen är en grundbult som handlar om hur utbildningen ska genomföras och vara och alla lärare ska förhålla sig till detta i sin undervisning (Skolverket, 2011).

3.2 Genus

Hirdman (1998) menar att genus är en social konstruktion som är beroende av det biologiska könet, därför används både begreppet kön och genus i denna studie. Hon var den som tog in genusbegreppet i Sverige, för att skilja på biologiskt kön och socialt kön menar hon att flickor/kvinnor och pojkar/män har olika egenskaper att rätta sig efter. Hirdman (1998) menar att om en flicka leker med bilar eller svärd anses hon vara pojkigare och om en pojke leker med barbie eller gillar rosa anses denna pojke vara flickigare. Genus är alltså en social konstruktion som ärvs av generationer (Hirdman, 1998). Hedlin (2010) menar att det är svårt att skilja på det biologiska könet och genus på något enkelt sätt eftersom det biologiska könet även tolkas utifrån sociala och kulturella föreställningar. Ett annat problem är att genus har börjat användas mer som ett vardagsord som saknar klar innebörd. Kvinnor och mäns kroppar är olika, men till detta kommer synen på hur dessa kroppar bör visas upp, kläs och sminkas. Synen på ett biologiskt kön präglas av kulturella och historiska aspekter vilket utgör begreppet genus. Detta visar att det finns ett ovillkorligt samband mellan biologiska könsskillnader och dagligt beteende (Hedlin, 2010). Öqvist (2010) menar att kön inte är något som vi människor har eller är utan det handlar om en konstant pågående process genom upprepade praktiker. Kön är något som utformas dagligen av språket och kroppsliga handlingar som skapas socialt och kulturellt. Den sociala struktur som skapar maktrelationer både mellan och inom könen kallas för genusordning, en strukturell ordning som finns och följs och utmanas av samhället. Höglund (2000) menar att genusordningen i samhället är oskrivna lagar om hur män och kvinnor ska vara och hur vi uppfattar oss själva. I sin tur leder det till hur samhället formas. Hirdman (1998) beskriver genusordning som ett genuskontrakt, hon menar att genuskontraktet är som en dold överenskommelse mellan könen, om hur de olika könen ska handla i olika situationer samt vilken position de har i samhället. Eftersom denna genusordning finns ses könen som annorlunda eller konstiga om man avviker från normen. Detta kan styrkas med Blaise (2005) som visar att all kunskap och mening är

konstruerad genom språket. Genom sitt språk och agerande skapar barn sin uppfattning gällande genus, att de vid olika tillfällen och tid, genom språket tar en aktiv ställning vad gäller betydelsen av att vara pojke eller flicka. Denna studie utgår från följande definition av begreppet genus, att manligt och kvinnligt är en social konstruktion, att vi människor handlar utifrån våra egna och samhällets förväntningar och föreställningar kring hur flickor och pojkar ska och bör vara.

4. Tidigare forskning

I nedanstående avsnitt redogörs tidigare forskning om *Lärares konstruktion av genus i idrott och hälsa*.

4.1 Lärares konstruktion av genus i idrott och hälsa

Fisette och Walton (2013) visar hur idrott och hälsa lärares beteende och handlingar sänder underordnade signaler till eleverna om hur de förväntas vara, som är knutna till både kön och förmåga. Studiens resultat visar att lärare använder sig av sin makt av att bestämma aktiviteter, som fotboll och fitness, som håller fast vid de könsskillnader som finns. Fisette och Walton (2013) visar även att manliga och duktiga elever får sin röst hörd när det gäller påverkan på undervisningen samt val av aktiviteter. Lärares handlingar leder till att läraren sänder omedvetna signaler till de andra eleverna om att de är mindre kompetenta och värda och att flickorna är av mindre intresse. Liknande resultat visar Hill, Hannon och Knowles (2012) som undersökte samundervisning och särundervisning i idrott och hälsa. Resultatet visar att vissa lärare tycker att bollspel och tävlingsidrotter ska genomföras som särundervisning på grund av den fysiska kontakten som kan uppstå. Samtidigt framkommer det att särundervisning borde baseras på förmåga och inte på kön. Dowling (2006) menar att det traditionella synsättet på genus i idrott och hälsa, att flickor och pojkar ses som homogena grupper, där den svaga länken är flickor sällan problematiseras vid högskolor. Detta påverkar undervisningen i idrott och hälsa då genusbegreppet ses som en oviktig beståndsdel för lärandet, att genus anses vara något biologiskt som inte är föränderligt. Det finns ingen kunskap hos lärarna om de nationella och lokala styrdokumenterna gällande genus och

strategier för jämställdhet, då lärarens fokus istället blir på den praktiska undervisningen, olika sporter och fysiska kvaliteter. Det finns större frågor som tar plats medan genus blir undgängt (Dowling, 2006). Lärare i idrott och hälsa lär sig alltså att få lektionerna att fungera istället för att fokusera på vart problemen egentligen ligger, som genusproblematiken i idrott och hälsa (Dowling, 2006). Larsson, Quennerstedt och Öhman (2014) menar att könsstrukturer borde ifrågasättas av lärare och elever i undervisningen genom till exempel ombyta roller i dansundervisningen. Det är viktigt att lärare vågar prata om könsrelaterade frågor eftersom det handlar om ett kritiskt förhållningssätt.

Murphy, Dionigi och Litchfield (2014) visar att lärare många gånger menar att flickor har sämre förutsättningar än pojkar i undervisningen i idrott och hälsa. I resultatet framkommer det att vissa lärare brukar modifiera poängsystem vid bollaktiviteter för att involvera flickorna. Denna modifiering kan bland annat se ut på så sätt att flickornas mål är mer värt än pojkarnas. Både Murphy et al (2014) och Redelius (2009) menar att lärarnas arbetssätt påverkar och förstärker stereotypa föreställningar kring genus om vad pojkar och flickor kan och inte kan istället för att motverka de. Hays och Macdonalds (2010) samt Berg och Lahelmas (2010) visar att lärare anser att flickor och pojkar inte har samma förutsättningar i idrott och hälsa för att könsens fysiologiska förutsättningar påverkar. Resultatet av båda studierna visar att lärarens syn på flickor och pojkar påverkas av lärarens egna förväntningar, värderingar och övertygelser. Lärarna tar det som en självklarhet att flickor och pojkar innehar olika förmågor och därför blir undervisningen färgad av detta. Hay och Macdonald (2010) samt Berg och Lahelmas (2010) menar att det måste ske en förändring i ämnet idrott och hälsa för att bryta denna könsunderordning som finns i ämnet. Ett exempel på detta är att lärarna måste bli medvetna om att deras förväntningar och värderingar påverkar konstruktionen av flickor och pojkars förmågor. Carlis (2004) studie visar att när samundervisningen infördes i Sverige ändrades undervisningsinnehållet på så vis att det blev de manligt kodade aktiviteterna som blev dominerande och det i sin tur ledde till att flickor fick sämre betyg. Ur en feministisk synvinkel menar Carli (2004) att ämnet är negativt för flickornas villkor. Pojkarnas dominerande roll i ämnet har förstärkts av samundervisning, vilket lett till att undervisningen domineras av typiska pojkaktiviteter.

Larsson, Fagrell och Redelius (2005) studie om *Kön-Idrott-Skola* fokuserar på undervisningsprocessen i idrott och hälsa och elevers och lärares syn på detta. Resultatet visar att undervisningen domineras av en maskulin form, vilket innebär att fysiska egenskaper som styrka, uthållighet, snabbhet, spelförståelse, bollkontroll och att vilja värderas högre än feminina egenskaper som rörlighet, koordination, estetik och reflektion. Det framkommer även att undervisningen präglas av en hyllning till maskulinitet, ett exempel är när pojkarna fick demonstrera svåra moment i undervisningen. Undervisningen präglas även av en hämmande välvillighet och det framkommer att flickor inte behöver göra vissa övningar. Dessa mönster framstår som normalt och som följs av både elever och lärare, något som aldrig ifrågasätts och är accepterat av både lärare och elever (Larsson, Fagrell & Redelius, 2005).

Silva, Botelho-Gomes och Vilodre Goellner (2012) visar att både pojkar och flickor får lära sig att den manliga kroppen är mest passande vid styrka och uthållighet. De menar att detta främjar varken pojkar eller flickor då pojkar anses vara sämre på aktiviteter som anses feminina och flickor anses vara sämre i de aktiviteter som anses som manliga. Detta styrks av Oliynyks (2014) studie om hur lärarens tid och arbetsuppgifter fördelas mellan pojkar och flickor i idrott och hälsa. Läraren tilldelar uppgifter både till pojkar och till flickor. Vid gemensamma samlingar riktar sig läraren dock mot pojkarna vilket gör att pojkarna får svara på alla frågor för att läraren står de närmast fysiskt, för att kanske hålla koll på pojkarna. Oliynyk (2014) visar också att aktiviteten styr vilka som får eller snarare anses behöva hjälp på så vis att vid redskapsgymnastik, hjälper lärarna pojkarna betydligt mer än flickorna och vid bollspel får flickorna mer hjälp med flyt. Läraren tar för givet att flickorna kan klara sig själva vid redskap men att pojkarna behöver mer uppmärksamhet i vad de gör. I fotbollen anses dock pojkarna klara sig själva och då ses pojkarna som att de tar plats genom fysisk färdighet och maskulinitet. Medan flickorna får bekräftelse på att de i gymnastikmomenten visar på fysisk färdighet utan lärarens hjälp.

Redelius (2009) har genomfört en studie om genus och skolframgång i ämnet idrott och hälsa. Studiens resultat visar att läraren kan bidra till att forma olika föreställningar om pojkar och flickor i undervisningen. Flickorna får lära sig att de inte kan springa lika snabbt som pojkarna, att de inte är lika duktiga och inte har förmåga att prestera lika bra som pojkarna.

Denna bild som läraren skapar smittas av på eleverna, på så vis att flickor ser sig som långsammare och svagare och accepterar denna bild och lever upp till den istället för att utmana sig själva och klasskamraterna (Redelius, 2009). Niensens och Pfisters (2011) studie visar hur flickor och pojkar konstruerar kvinnlighet och manlighet med olika beteenden i idrott och hälsa undervisningen. Om man är aktiv och intresserad av idrott och fysisk aktivitet betraktades man som pojkaktig, medan att vara ointresserad och inaktiv betraktas som mer flickaktigt.

Öqvist (2010) har gjort en studie kring pojknormer i idrotten. Resultatet visar att pojkarnas konstruktion av maskulinitet sker genom ett samarbete mellan pojkar inom gruppen. Det handlar alltså om vikten av att förhålla sig till olika normer ur en kollektiv aspekt, om pojkars förhållningssätt till normen som en grupp och inte om individens förhållande till olika normer. Det råder en osynlig överenskommelse om hur man ska agera och samarbeta i ett team. Det språkliga uttrycket används för att traditionen inom gruppen kräver det (Öqvist, 2010). I Larssons, Fagrells och Redelius (2005) studie framkommer det att pojkarna tar mer plats i skolämnet idrott och hälsa, att de är mer högljudda och uttrycker sig på annorlunda sätt i jämförelse till hur flickor agerar. Detta styrks med Öqvists (2010) studie kring pojknormer i idrotten. Det visar sig tydligt att de normer som pojkar anser att de måste förhålla sig till är stereotypa och generella föreställningar om manliga och kvinnliga ideal. Dessa ideal utgör traditioner som pojkar inom gruppen upplever att de måste förhålla sig till (Öqvist, 2010). Detta kan kopplas till Gerdins och Pringles (2015) studie som visar att idrott och hälsa domineras av en maskulin norm, att pojkar ska vara vältränade och duktiga på idrott. Medan de pojkar som inte är intresserade av idrott och inte når upp till den önskade manliga idrottsnormen tenderar att bli placerade som onormala, ohälsosamma eller feminina av läraren, klasskamraterna och av sig själva.

Enligt Van Amsterdam et al (2012) finns det en diskurs som benämns som naturligheten av att förklara och hantera de olika skillnaderna av kön i ämnet. Studiens resultat visar att det inte är någon skillnad på flicka och pojke i sig men att det är skillnad på könens biologiska kroppar. Resultatet visar även att det finns flickor som kan vara bättre än pojkar på manligt dominerande idrotter vilket kan styrkas med Hills (2015) studie som undersökte om flickors deltagande i undervisningen i idrott och hälsa. Studiens resultat visar att flickor positionerar

sig som fysiskt aktiva men är tvungna att med noggrannhet hantera sina val av aktiviteter. Resultatet från studien visar alltså att olika aktiviteter är könskodade och att flickornas positionering är starkt förknippad med föreställningar och normer kring kön. Van Amsterdam et al. (2012) visar även att lärarens konstruktion av pojkar och flickor påverkar undervisningen, att pojkar anses vara mer aktiva och allmänt bättre än flickor på grund av de biologiska skillnaderna mellan könen, vilket är en dominerande diskurs i undervisningen. Detta kan styrkas med Gerdins (2016) studie som visar att sporter såsom rugby, fotboll, basket, badminton, volleyboll och dodgeball är populärast bland pojkarna. Resultatet visar även att maktdiskurser som fitness och hälsa, att vara vältränad kopplas till maskulinitet. Gerdin (2016) menar att det finns typiska föreställningar om hur pojkar bör vara på idrott och hälsa lektionerna. En pojke beskriver att han struntar i att fråga om reglerna trots att han inte har kunskap kring de, detta för att han inte vill bli utskrattad av sina kompisar. Normen om att vara önskvärd är viktig, att vara en del i en grupp med sportiga pojkar anses vara av hög status.

4.2 Sammanfattning

Tidigare studier kring genus i skolan och i ämnet idrott och hälsa visar att lärares förväntningar, förutfattade meningar och föreställningar påverkar undervisningen. Lärare ser det som en självklarhet att flickor och pojkar innehar olika förmågor vilket innebär att undervisningen blir färgad av detta. Lärare anser sig se skillnader mellan könen både biologiskt och socialt. Tidigare studier visar även att olika moment är könskodade för respektive kön, exempelvis att dans anses vara flickaktigt och att bollaktiviteter anses vara pojkaktigt. Flickor ses även som mindre kompetenta och värda inom ämnet idrott och hälsa, att ämnet styrs av en maskulin norm.

5. Teoretiskt perspektiv

I detta avsnitt redovisas den valda teoretiska referensram som är utgångspunkten för denna studie vilken är feministisk poststrukturalism. Eftersom vår utgångspunkt är att hur flickor och pojkar kan och bör vara inte handlar om deras biologiska kön har vi valt att använda feministisk poststrukturell teori för att kunna förstå hur språket konstruerar flickor och pojkar i undervisningen i idrott och hälsa. Feministisk poststrukturalism innebär att ifrågasätta normer, om den maskulina överordnade maktpositionen i förhållande till den feminina. Denna teori utgår från samma synsätt som denna studie, att genus är en social konstruktion som påverkas av språket och olika diskurser. Nedan redogörs vad teorin innebär samt de begrepp som är centrala för densamma.

5.1 Feministisk poststrukturalism

Feministisk poststrukturalism brukar kallas den tredje vågens feminism, som ingår i den postmoderna familjen. Teorin handlar om att ifrågasätta normer, om den maskulina överordnade maktpositionen i förhållande till den feminina (Lenz Taguchi, Bodén & Orhlander, 2011). Lenz Taguchi (2004) menar att ett barn som är 18 månader gammalt har redan hunnit skapa sig en förståelse för hur hen ska vara pojke eller flicka på rätt sätt. De normer som samhället har kring manligt och kvinnligt färgar av sig på uppfostran av våra barn, som föreställningen om att pojkar ska vara stökiga och flickor ska vara lugna. Vuxna människor uppfostrar sina barn utefter sina egna föreställningar om vad som anses vara ett passande beteende för en flicka respektive en pojke.

Lenz Taguchi (2004) menar att språket är centralt inom den feministiska poststrukturalismen och att subjektet konstrueras och omkonstrueras med andra eller med sig själv. Det finns inte något subjekt före språket, det uppstår snarare i kommunikation med andra. Kön anses vara en viktig del som behöver tas upp i samband med språket. Det är till exempel viktigt för oss människor att veta vad det är för kön på det nyfödda barnet. I samband med kön tillskrivs könstypiska egenskaper. Det har exempelvis visat sig att vuxna använder kroppsspråket på olika sätt när det gäller pojkar och flickor, mer försiktigt vid flickor och lite tuffare med pojkar. Diskurs är ett centralt begrepp när det kommer till feministisk poststrukturalism,

diskurs är betydelsen i det som faktiskt sägs, alltså vad vi menar och detta påverkar även vårt handlande, hur vi uttrycker och talar om exempelvis manligt och kvinnligt. I de olika diskurserna finns en fastställd maktfördelning hämmad till förutfattade uppfattningar, som påverkar hur, vad och vem som ges utrymme till den gällande kontexten. Lärarens föreställningar om genus påverkar elevers förmåga i undervisningen. Det handlar om lärarens förmedling av normalitet om kön, vilket påverkar eleverna i undervisningen genom att de visar på kunskap som kan tyda på könstypiska för flickor och pojkar (Lenz Taguchi, 2004). Eidevald (2009) menar att fokuset för feministisk poststrukturalism är hur kön görs, genom att utmana dikotomin kvinnligt–manligt, kopplat till maktstrukturer som är förgivettagna. Det finns vissa begrepp som är betydelsefulla för feministisk poststrukturalism, dessa kommer vi redogöra för här nedanför.

5.1.1 Språk

Ambjörnsson (2006) menar att språket spelar en central roll för skapandet av världen. Språket skapar våra identiteter och självuppfattningar, det skapar en bild av vad som är betydelsefullt och verkligt i livet. Nordin Hultman (2008) menar att vi inte kan skapa mening utan språket, att det är språket som ger oss tänkbarhet att skapa betydelser. Orden i sig har inte någon betydelse men att orden ges en betydelse. Olika kulturer, samhällen och klasser har olika innebörd av ordens betydelse, för att skapa mening behövs alltid språket. Blaise (2005) visar att all kunskap och mening är konstruerad genom språket. Genom barns språk och agerande så skapar barn sin uppfattning gällande genus, att de vid olika tillfällen och tid, genom språket tar en aktiv ställning vad gäller betydelsen av att vara pojke eller flicka.

5.1.2 Diskurs

Lenz Taguchi (2004) förklarar att i feministisk poststrukturalism syftar begreppet diskurs på innebörden av vad som sägs, vad vi menar och hur detta påverkar vårt handlande. Enligt Foucault (2008) finns begreppet diskurs lika mycket i det som inte sägs, i människors sätt att vara på, i människors attityder och beteendemönster. Olika kontexter styrs av olika meningsbärande diskurser som ständigt förändras. Sättet att uttrycka och tala om exempelvis kvinnor och män under en viss tid och i en viss kultur är diskurser. Detta hänger samman med

språket, för att så fort språket används skapas diskurser, alltså sanningar. Börjesson och Palmblad (2007) menar att om andra diskurser hade varit dominerande hade våra identiteter och livsuppfattningar kunnat vara annorlunda, detta för att diskurserna och språket är föränderliga. Lenz Taguchi (2004) beskriver att de föreställningar som ligger i grunden för de "sanningar" som man tror sig ha ligger i mötet med kulturen och med andra människor runt omkring, att människor genom livet är ett lärande subjekt. Vi lär oss i mötet med olika material, i miljön och i mötet med familj och vänner. Lenz Taguchi (2004) förklarar jämställdhet mellan män och kvinnor genom att påpeka att bara för att det är lika många kvinnor som män på en arbetsplats innebär inte det att det är en jämställd arbetsplats. Den dominerande diskursen om kvinnor värderas fortfarande som svagt, att diskursens värderingar i förhållande till manligt och kvinnligt inte förändras genom lika många män som kvinnor på en och samma plats.

5.1.3 Makt

Makt är ett begrepp som berörs i den feministiska poststrukturalismen. Makten konstrueras både inifrån och utifrån individen. När makten konstrueras utifrån menas den gemensamma gruppens föreställningar och inifrån handlar det om individens tänkande och agerande till de ledande föreställningarna, så kallade subjektiveringsprocessen. Dessa mallar om hur vi ska vara som man och kvinna är, enligt feministisk poststrukturalism, diskursernas makt. Vi människor tvingas in i dessa diskurser genom att vi försöker passa in i dessa mallar genom hur vi tänker och handlar i förhållande till de normer och värderingar som dominerar (Lenz Taguchi, 2004). Lenz Taguchi, Bodén och Ohrlander (2011) menar att det är viktigt att lärare har kunskap om hur makt kring exempelvis kön, etnicitet, funktionsförmågor och sexualitet kan ta sig till uttryck i skolan och i samhället i övrigt. Lenz Taguchi (2000) förklarar att med denna syn på makt går det inte att skapa någon pedagogisk verksamhet som är fri från makt utan makten är alltid närvarande.

5.1.4 Subjekt

Lenz Taguchi (2004) beskriver subjekt som något skiftande och påverkas av olika diskurser. Beroende på vilka bilder och möjligheter som olika diskurser erbjuder görs och gör barnet sig till subjekt. Detta innebär att det inte finns något subjekt som förblir oberoende av diskurserna. Enligt Jörgensson och Phillips (2015) skapas och skapar subjektet sig själv på olika sätt inom olika diskurser, och därför kan man säga att subjektet ses som fragmenterat. Identiteten blir därför den position som subjektet identifierar sig med i en diskurs. Lenz Taguchi (2004) menar att subjektet kan befinna sig i olika diskurser och därför blir det relevant att tala om multipla subjektiviteter. Ett subjekt kan uppträda på ett visst sätt i en diskurs medan i en annan diskurs kan samma subjekt förklaras och förstås på ett annat vis. Skolmiljön, organisation av klassrummet och material påverkar barns subjektivitet. De vardagliga saker som vi kanske inte ens reflekterar kring är laddade med kön.

6. Metod

I följande avsnitt kommer denna studies metod att presenteras. Studiens tillvägagångssätt kommer att presenteras utförligt och avslutningsvis behandlas studiens reliabilitet och validitet samt etiska överväganden.

6.1 Val av metod

Studien syftar till att undersöka hur genus konstrueras i idrott och hälsa. Bryman (2011) menar att när en studies syfte är att få mer djupgående svar av respondenterna är en kvalitativ insamlingsmetod att föredra. Gratton och Jones (2010) visar att en kvalitativ insamlingsmetod är lämplig när syftet är att ta vara på kvaliteter som känslor, tankar och erfarenheter. Den föreliggande studien utgick från en kvalitativ intervjustudie med en semistrukturerad intervjuguide. Semistrukturerade intervjuer valdes för att det ger mer utrymme till att vara aktiv som intervjuare vilket innebär att man kan vara flexibel och kunna ställa följdfrågor. Den egenkonstruerade intervjuguiden (bilaga 1) som användes var indelad i två teman, *undervisning* och *inhåll i undervisningen*, dessa teman formades utifrån ämnesplanen för idrott och hälsa samt utifrån bland annat Larssons, Fagrells och Redelius (2005) studie *Kön-*

Idrott-Skola samt utifrån Hays och Macdonalds (2010) som gjort en undersökning om flickors och pojkars olika förutsättningar i ämnet idrott och hälsa. I tidigare forskning beskrivs olika aspekter om respektive kön i ämnet, därför konstruerades en del frågor om just detta. Intervjuguiden bestod av inledande bakgrundsfrågor som ledde in på huvudämnet. I slutet av varje intervju hade varje respondent möjlighet att tillägga något som hen ansåg intressant eller viktigt att dela med sig av kring ämnet.

6.2 Urval

I denna studie gjordes valet att intervjua gymnasielärare i idrott och hälsa. Intervjuerna genomfördes på tre skolor i södra Sverige. Valet av dessa skolor gjordes utifrån den geografiska åtkomsten samt att författarna till denna studie hade närliggande kontakt med dessa skolor. Detta gjorde urvalet till ett målinriktat urval (Bryman, 2011). Lärarna kontaktades via mail där de blev tillfrågade om de ville delta i denna studie. Respondenterna bestod av fyra män och två kvinnor och var mellan 35 - 62 år. Gratton och Jones (2010) menar att kvalitativa studier inte behöver ha lika omfattande respondentgrupper till skillnad från kvantitativa studier som syftar till att generalisera. Alla respondenter var utbildade gymnasielärare i ämnet i idrott och hälsa och det fanns en stor skillnad på erfarenhet i yrket, då lärarna hade arbetat olika länge, allt från 10 till 35 år. Det enda kravet som den föreliggande studien hade var att respondenterna skulle vara verksamma gymnasielärare i idrott och hälsa.

6.3 Genomförande

Intervjuerna genomfördes under två veckors tid i november 2016. Respondenterna intervjuades individuellt av en intervjuare i ett ljudisolerat grupprum. Intervjuerna tog cirka 30 - 40 minuter och allt material spelades in med två smartphones. Syftet med att spela in intervjuerna var för att kunna koncentrera sig på respondentens svar vilket minskar störning för både intervjuaren och respondenten. Det minskade även risken att förlora betydelsefull data som tilldelades under intervjuernas gång. Efter varje intervju gjordes det anteckningar kring avslutad intervju. Det insamlade materialet transkriberades och materialet lästes igenom flera gånger.

För att analysera materialet användes dels tematisering och dels diskursanalys. Jörgensen och Phillips (2000) menar att tematisering är en metod att analysera data, det går ut på att man utvecklar sin empiriska data till ett antal analytiska teman. Tematisering är ett effektivt sätt att hitta mening, likheter och strukturer i empirin. Jörgensen och Phillips (2000) visar att diskursanalysen syftar till att upptäcka hur språket skapar mening, innehåller dolda budskap, reflekterar och förstärker kulturella budskap och involverar läsaren som en aktiv och inte passiv tolkare av budskapets innehåll. Analysens tillvägagångssätt var följande: transkribering, genomläsning, uppmärksammande av språkliga teman samt mönster och som sista steg diskursanalys. Vid transkriberingen lyssnades det på det inspelade materialet som sedan skrevs ner ordagrant på datorn. Det transkriberade materialet lästes igenom flera gånger i syfte att hitta språkliga mönster och teman som passade studiens syfte. Ett exempel på hur processen gick till redovisas här nedan i Tabell 1. För att besvara studien uppmärksammades olika teman som sorterades under studiens frågeställning: *På vilket sätt konstruerar lärare i idrott och hälsa genus i talet om undervisningen?* Vid analysen av data identifierades följande teman till studiens frågeställning: *Attribut som framträder i lärarnas tal om pojkar, Attribut som framträder i lärarnas tal om flickor samt Könblindhet.*

I Tabell 1 här nedanför redovisas exempel på hur huvudtemat *attribut som framträder i lärarnas tal om pojkar* framkom.

Tabell 1. Exempel - tematisering			
<i>Språkliga mönster</i>	<i>Tolkning</i>	<i>Underteman</i>	<i>Huvudtema</i>
Med en 90kg muskelkille och en 46 kgs tjej, som kanske egentligen är lika duktiga men tjejen är inte lika fysisk och lika snabb men det har ju egentligen ingen betydelse för det handlar ju om hur du lägger upp undervisningen men det kan påverka situationer i undervisningen till tjejen nackdel då ... men det får man ju liksom vara medveten om (R5).	Pojkar är starkare fysiskt vilket blir till deras fördel i undervisningen	Pojkar är starkare	Attribut som framträder i lärarnas tal om pojkar
Lärare viker ner sig för starka viljor, det finns säkert lika starka viljor bland flickorna men de hörs inte och syns inte på samma sätt som pojkarna (R2). Killar försöker få en större plats eller dom tar mer naturligt större plats. Dom kanske känner sig mer säkrare, men då är det upp till mig som lärare att försöka få tjejerna att ta plats också. Det handlar ju om min undervisning, men killar syns och hörs mer generellt (R4).	Pojkar dominerar i undervisningen och tar för sig mest	Pojkar tar mer plats	
Bara grabbar..då tonar jag ju ner det här med kanske lite dans och rytmik och dom här bitarna som i historiskt sätt kanske skulle gynna tjejer (R2).	Olika aktiviteter anses vara könskodade	Pojkaktiviteter	

6.4 Reliabilitet

Reliabiliteten används som ett mått på följdriktighet och pålitlighet (Bryman, 2011). Reliabiliteten innebär en försäkran om att studiens empiri har inhämtats i god tro samt att resultatet är överförbart till andra kontexter. Alla respondenter fick samma förutsättningar och samma information om studien vilket gjorde att varje intervju som genomfördes gjordes på liknande sätt. Bryman (2011) menar att reliabiliteten ska säkerställa att undersökningen ger en rättvis bild av respondenterna som deltar i studien. I kvalitativa studier måste reliabiliteten värderas på ett annorlunda sätt i jämförelse till kvantitativa studier. Inom kvalitativ forskning kan man inte beräkna tillförlitlighet genom statistisk vilket man gör vid kvantitativ forskning. Kvalitativa studier är inte replikerbara, vilket innebär att sannolikheten inte är så stor för att studien skulle få liknande resultat vid upprepade mätningar. Däremot ska kvantitativa studier kunna upprepa samma resultat med samma metod. Reliabiliteten i kvalitativa studier handlar om att kunna beskriva tillvägagångssättet om hur man samlade in och bearbetade data på ett intressant, pålitligt och begripligt sätt, vilket stärker studiens pålitlighet.

6.5 Validitet

Enligt Bryman (2011) beskrivs validiteten som ett kontinuum där forskare bör sträva mot att skapa så hög validitet som möjligt, det vill säga att undersöka det som är avsett att undersökas. För att säkerställa validiteten i undersökningen intervjuades alla respondenter med samma intervjuguide. Samtliga lärare som medverkade i undersökningen var verksamma gymnasielärare, vilket gjorde att validiteten för undersökningen stärktes då respondenterna som deltog kunde ge betydelsefull information. Intervjuerna som utfördes spelades enskilt in med två smartphones, detta gjorde så att författarna till studien kunde analysera det insamlade materialet noggrant vilket gjorde det möjligt att skapa en samstämmig bild av intervjun i text. Genom detta gick ingen information förlorad vilket stärker resultatets trovärdighet av intervjuerna. Dock är studien formad med ett kvalitativt förhållningssätt vilket gör att även om studien skulle genomföras med samma metod är det inte troligt att andra respondenter skulle ge samma svarsdata (Bryman, 2011).

6.6 Etiska överväganden

Denna studie har utgått från Vetenskapsrådets etiska riktlinjer. De forskningsetiska principerna består av informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet (Vetenskapsrådet, 2015). Författarna till föreliggande studien utgick även från individskyddskravet vilket innebär att informanterna inte utsattes för någon kränkande behandling, fysisk eller psykisk ohälsa, skada eller förödmjukande (Vetenskapsrådet, 2015).

Samtliga respondenter informerades om studiens ändamål som var att skriva examensarbete i idrott och hälsa med syfte att undersöka hur genus konstrueras i idrott och hälsa.

Respondenterna fick även information om att det var frivilligt att delta i studien och att de fick avbryta deltagandet när de ville utan några konsekvenser. Denna information meddelades genom ett mail och muntligt innan intervjuens gång. De som deltog i studien blev även informerade om samtyckeskravet vilket innebär att respondenterna har rätten att säga ifrån om de inte vill medverka i studien. I undersökningen deltog vuxna människor som var utbildade gymnasielärare och därför behövde inte studien något godkännande från föräldrar eller vårdnadshavare eftersom alla respondenter var över 15 år.

Samtliga respondenter informerades även om konfidentialitetskravet och nyttjandekravet.

Konfidentialitetskravet innebär att respondenterna som har valt att medverka i undersökningen ska känna sig trygga i att deras personuppgifter är skyddade från allmänheten. Det insamlade datamaterialet behandlades under sekretess och anonymitet. Enligt Vetenskapsrådet (2015) ska alla uppgifter om alla personer ges största möjliga konfidentialitet och personuppgifterna skall förvaras på ett sådant sätt att obehöriga inte kan ta del av de. Alla intervjuer försågs med nummer (R1-R6) efter transkribering och det skapades en lista med namn för att få kännedom om vilka intervjuer som tillhörde respektive respondent. Detta på grund av att författarna skulle kunna återkomma till respondenterna om fler frågor behövde ställas. Namnlistan behöll författarna för sig själva och den togs bort efter att processen var klar. Respondenterna kunde på så vis vara säkra på att informationen inte missbrukas. Det material som respondenterna delade med sig av användes alltså enbart i forskningssammanhang vilket berörde nyttjandekravet.

7. Resultat

I följande avsnitt kommer studiens resultat att redovisas. Avsnittet är uppdelat efter studiens frågeställning: *På vilket sätt konstruerar lärare i idrott och hälsa genus i talet om undervisningen?* Under frågeställningen finns det olika huvudteman som identifierades under analysen av data vilka var *Attribut som framträder i lärarens tal om pojkar*, *Attribut som framträder i lärarens tal om flickor* och *Könsblindhet*.

7.1 Attribut som framträder i lärarens tal om pojkar

När lärarna talar om eleverna konstrueras pojkar som fysiskt starkare och snabbare vilket anses vara till deras fördel i undervisningen i idrott och hälsa. En respondent uttryckte sig på följande sätt: ‘Skillnad är det naturligtvis, den fysiska skillnaden är ju bekant naturligtvis. Muskelmassan är ju 30% starkare hos killar’ (R3). Trots att vara stark och att ha stor muskelmassa inte är förmågor som ska bedömas i ämnet idrott och hälsa kopplas det till att vara duktig i ämnet och den som inte har så stora muskler, som i detta fall anses vara flickor måste kompenseras. En respondent beskrev följande:

Med en 90kg muskelkille och en 46 kgs tjej, som kanske egentligen är lika duktiga men tjejen är inte lika fysisk och lika snabb men det har ju egentligen ingen betydelse för det handlar ju om hur du lägger upp undervisningen men det kan påverka situationer i undervisningen till tjejens nackdel då ... men det får man ju liksom vara medveten om (R5).

När lärarna talar om flickor och pojkar blir den biologiska fysiska storleken ofrånkomlig när det gäller vilka attribut som tilldelas den duktiga eleven. Detta var ett återkommande svar vid intervjuerna: “Om du har några grabbar med så är dom i regel några klasser bättre än tjejerna om man ska mäta prestation och så” (R1). En respondent nämnde att: “När det handlar om det fysiska, om kraft, vi säger gymnastik, när man håller på i ringar, då kan tjejer helt enkelt inte göra de övningarna som kanske killar kan” (R1). Detta visar att pojkar anses vara mer gjorda för ämnet än flickorna i vissa fall. Respondenten kopplade samman betydelsen av kön med prestationsförmåga. En respondent formulerade sig på följande sätt:

Vi pratade förut om könets betydelse för att prestera, då har du då ... bollspel, när man har idrott och måste samarbeta eller använda fysiken mot dom andra eller, både med och mot, då är det så att killarna är ju större och kraftigare, starkare och där kanske man kan prata om att ta för sig (R6).

I konstruktionen av pojkar och flickor ses pojkar som fysiskt starka och detta innebär också att det för lärarna blir givet att pojkarna även tar för sig mer i undervisningen. Skillnaden i fysisk styrka blir därmed också ett attribut som stärker pojkarna i ämnet. Pojkar framställs som att de har ett gott självförtroende i undervisningen. En respondent uttryckte sig följande: "Något som jag alltid kommer tillbaks till är att killarna slår sig för bröstet och tror att de är världsbäst, generellt skulle jag säga att killarna har ett större självförtroende" (R5). Samtidigt framställs flickorna som att de har ett sämre självförtroende på grund av att de är mer tystlåtna och är i bakgrunden av pojkarna. Samma respondent beskrev följande: "Tjejerna har ofta lite sämre självförtroende men dom kan egentligen vara världsbäst dom också" (R5). En annan respondent menade även att mycket handlar om elevernas egna föreställningar och fördomar, att eleverna förväntar sig att det är killar som ska vara duktiga och fixa allt. Detta uttrycktes genom följande: "Eleverna har en sån förutfattad mening tyvärr, att killarna, det är dom som ska fixa grejen och dom ska, det är dom som kan" (R6).

När lärarna pratar om pojkar använder de ordet grabbar och grabbigt. I talet om grabbar, handlar det oftast om en enskild grupp med bara killar. En respondent uttryckte sig på följande sätt: "Jag har ju dock ett gäng elgrabbar där det bara är grabbar och det blir ju en helt annan jargong och alltihop ... om man jämför med dom klasser där det är blandat killar och tjejer" (R3). Återkommande svar från en annan respondent:

Jag upplever att det är jämställt men sen har vi ju övervägande tjejer i omvårdnad och övervägande killar i industri och det är klart att det blir ju fullt naturligt mer grabbigt i industri när jag har dom va (R1).

När det blir en grupp som består av enbart killar talar respondenterna om gruppen på ett särskilt sätt. I talet om grabbar formulerade sig en annan respondent på följande vis: "Bara grabbar ... då tonar jag ju ner det här med kanske lite dans och rytmik och dom här bitarna som i historiskt sätt kanske skulle gynna tjejer" (R2). I talet om undervisningen konstruerar inte bara läraren flickor och pojkar som olika utan könskodar dessutom vad de är intresserade

av och val av aktiviteter. När lärarna talar om eleverna konstrueras pojkar som att de oftast tar mer plats än vad flickorna gör i undervisningen. Det anses vara vanligt och oproblemiskt att pojkar tar för sig i idrott och hälsa undervisningen och att det anses vara typiskt pojktigt att göra det. En respondent uttryckte sig följande:

Lärare viker ner sig för starka viljor, det finns säkert lika starka viljor bland flickorna men de hörs inte och syns inte på samma sätt som pojkarna. Det är en svaghet som har funnits och som till viss del finns kvar tror jag (R2).

Respondenten pratar om att pojkar hörs mer och därmed syns mer. En annan respondent uttryckte sig på följande sätt:

Killar försöker få en större plats eller dom tar mer naturligt större plats. Dom kanske känner sig mer säkrare, men då är det upp till mig som lärare att försöka få tjejerna att ta plats också. Det handlar ju om min undervisning, men killar syns och hörs mer generellt (R4).

Detta visar en medvetenhet kring problematiken kring att pojkar fortfarande tillåts att vara dominerande, samtidigt som lärarna beskriver att det är något inneboende beteende hos pojkar vilket innebär att flickor och pojkar behandlas olika. När lärarna pratar om pojkar och flickor finns ett återkommande mönster i intervjuerna som visar att det är eller snarare betraktas som naturligt att pojkar tar mer plats för att pojkar är pojkar. Detta anses vara följt av samhällets föreställningar på vad som är manligt och kvinnligt, där män tillåts att vara dominerande. Respondenten diskuterade momentet dans och rörelse till musik och beskrev följande:

Jag var tvungen att filma killarna för att dom var så duktiga, jag förstärker mina fördomar och jag stärker dom inför dom också har jag kommit på nu efteråt, varför ska dom inte vara duktiga på det, när dom är duktiga på allt annat (R5).

I intervjuerna framgick det att läraren färgas av sina egna föreställningar vad gäller olika moment och genus. Ovanstående citat är ett exempel på sådana föreställningar inom dans och rörelse till musik.

7.2 Attribut som framträder i lärarens tal om flickor

I konstruktionen av flickor tillskriver lärarna de attribut som att vara mer engagerade och att flickor är duktigare i den teoretiska delen än pojkarna. Flickor ses som mer skolmotiverade och tar ämnet på mer allvar än pojkarna när det gäller betyg. En respondent beskrev följande: "I och med att det har blivit ganska mycket teoretiska inslag i idrott och hälsa och tjejerna är mognare, de är mer skolmotiverade, de gör bättre ifrån sig på dom bitarna, helt klart" (R2). I lärarnas tal om teoretiskt innehåll könskodas teori som något som flickor förväntas vara bra på och till och med förväntas vara överlägsna pojkarna. Samma respondent uttryckte sig på följande sätt:

Oj fan nu fick jag en teoriuppgift i idrott, vad tråkigt det skiter jag i att göra, och det är ju oftast att de skiter i andra arbetsuppgifter i andra ämnen också. Men det är mycket oftare pojkar som har det problemet än flickor (R2).

Det framställs i intervjuerna att flickor oftare förstår syftet med lektionerna mer än vad pojkarna gör. En respondent formulerade sig på följande sätt:

I moment som stationsbanor med styrkeövningar så tror sig killarna veta att dom kan, att dom är bäst på olika saker men det visar sig i sådana här tillfällen att tjejerna är mycket mer lyhörda och tar åt sig kunskapen kring de olika momenten, dom gör övningen rätt men inte snabbast som killarna tror att det går ut på (R3).

En annan respondent talar om att det inte finns någon skillnad mellan pojkar och flickor i den praktiska delen utan att skillnaden visar sig mer när det handlar om den teoretiska biten, där flickor anses vara lite vassare. Detta uttrycktes på följande sätt:

Om vi säger såhär, på natur och de klasser som håller högre nivå både i teori och praktik är det inte så stor skillnad, det kan vara så att jag faktiskt ser att tjejerna är strået vassare (R1).

Ett attribut som tillskrivs kvinnliga könet blir att vara duktig på det teoretiska. Samtidigt talade några respondenter om att flickor även kan vara strået vassare i andra moment som anses vara "pojkaktiviteter". I intervjuerna framgick det även att flickor ses som mer positivt inställda till dans och rytmik än pojkar och att det mest beror på att det finns föreställningar bland lärarna om att dans är tjejigt. En respondent nämnde följande:

Jag har ju nämnt olika grupper men som industri där det bara är pojkar ... så skulle de flesta inte vilja delta vid dans men tar du en naturklass så är jag säker på att tjejerna är mer positiva än vad killarna är (R2).

I talet om undervisningen beskrivs dans som ett innehåll som gynnar flickor på grund av de föreställningar som finns om dans. En respondent uttryckte sig på följande sätt: "Om man tar dans då tänker ju pojkar att det är tjejigt men så fort vi är igång verkar dom också tycka att det är givande" (R3). Samtidigt nämnde en respondent följande: "Jag kan inte ha samma planering som jag har i industri med bara grabbar. Med 14 grabbar då måste jag se en annan väg att klara av det här med rytmik och dans" (R1). Resultatet pekar på att lärarens föreställningar om manligt och kvinnligt påverkar undervisningens innehåll. Lärarna ändrar innehållet för pojkar utifrån föreställningen om att pojkar inte tycker om dans. En annan respondent uttryckte sig på följande sätt:

Jag är ju lite knäpp också som har en 9:a nu som är 80 % antal killar och de är otroligt burdusa. De spelar fotboll på rasterna, bunkar på varandra och är heltokiga och så har vi haft dansperioder nu och dom har gjort det klockrent från första steget och allting. Då blir man själv förvånad så jag går ju själv med fördomar om det (R5).

I talet om undervisningen framkom det att lärarens egna föreställningar, fördomar och förutfattade meningar påverkar konstruktionen på respektive kön. Detta visar en tydlighet på att det fortfarande finns kvar synliga mönster på vad som anses vara pojkigt och flickigt i undervisningen.

När lärarna pratar om flickor används ordet tjejigt. En respondent uttryckte sig på följande sätt: "Vissa tjejer som i vård och omsorg vill ju alltid vara på samma lag. Ofta får man höra, jag har bollskräck och jag vågar inte hålla i någon annan"(R3). Det finns vissa beteenden och handlingar som tillskrivs flickor, att flickor anses vara på ett visst sätt, detta uttrycks på följande sätt:

Jag vet att det finns lärare som delar ut som ett rollspel, att man ger en tuff idrottskille, man kanske ger honom rollen att vara en bollrädd, blyg tjej att man jobbar lite så att det blir aktuellt på något sätt (R5).

Respondenten tar upp stereotypiska exempel på hur man kan vara som tjej och kille. Det talas om att tjejerna är de som inte har ett så stort intresse för idrott och hälsa och framstår som lata medan killarna är de som har ett intresse för ämnet och verkar vara mer aktiva. En annan respondent uttryckte sig på följande sätt: "Ta vård och omsorg, där är det många utav tjejerna som har lite mer anti-rörelse" (R1). Detta visar att en viss typ av tjej anses vara mindre intresserad av rörelse och har en osäkerhet inom ämnet. En annan respondent formulerade sig på följande sätt: "Tjejerna kliver faktiskt framåt i betyget" (R4). Betoningen på ordet faktiskt visar att redan förväntningarna på vem som ska vara bäst i ämnet är könsbundet. Det skiljer sig åt mellan lärarna kring vilka attribut som tillskrivs flickor respektive pojkar. En annan respondent menade att: "Tjejer är betydligt bättre i allting faktiskt, i bollspel, i kondition och hela den biten" (R6).

När lärarna pratar om undervisningen tillskriver de flickor och pojkar olika attribut utifrån sina föreställningar, om hur flickor och pojkar bör vara. Flickorna får en negativ uppmärksamhet, genom att läraren ser flickor som svagare. En respondent formulerade sig på följande sätt: "Det är olika från klass till klass. Ibland kan jag föreslå att prata med tjejerna att dom kanske skulle vilja köra själva" (R5). Flickor framställs som det svagare könet när läraren väljer att lyfta fram flickor på grund av att läraren anser att pojkar tar mer plats och hörs mer. När läraren talar om att dela upp i lag var ett exempel: "Då gör jag så att jag börjar med tjejerna först, 1,2,3,4 eller blå, gul,röd och sen när jag gjort tjejerna så tar jag killarna för då vet jag att det blir lika fördelat" (R5). Respondenten fortsatte och beskrev följande:

Man bedömer tjejer och tjejer och killar och killar, men jag vill samtidigt inte tänka att det är någon skillnad, jag vill att tjejerna ska känna att de kör på samma förutsättningar, just för att de ska känna att vi kan också, vi ska ta för oss också (R5).

I talet om bedömning skiljer läraren mellan pojkar och flickor vilket resulterar att eleverna bedöms utifrån kön.

7.3 Könslindhet

Ytterligare ett tema som framkom i analysen var att lärarna inte ser eleverna utifrån kön utan ifrån individen. Detta var delvis motstridigt med deras benägenhet att särskilja elever utifrån kön vilket visar på en könsblindhet. Begreppet könsblindhet i denna studie innebär att lärarna beskriver att det finns skillnader på pojkar och flickor i undervisningen samtidigt som de menar att de inte försöker se några skillnader mellan könen, trots att det framgår att det finns skillnader. Lärarna menar att det är viktigt att anpassa undervisningen till allas behov samtidigt som de är medvetna om att de måste hantera olikheter mellan pojkar och flickor. Det visar att även om de ger uttryck för att vara medvetna om vad som står i läro- och kursplanen pekar citaten på att det finns en underliggande könsordning som klassificerar flickor och pojkar som varandras motsatser. Intentionen är att eleverna är olika individer och att kön är betydelselöst samtidigt som det är olikheter mellan pojkar och flickor som måste hanteras. En respondent formulerade sig på följande sätt:

Men sen så blir det lite så att jag som person försöker inte se någon stor skillnad mellan pojkar och flickor utan jag tänker mer på att det är olika individer som har olika behov och behöver olika anpassningar (R4).

En respondent formulerade sig följande: "Men annars så blir det ju naturligt på hur klassen ser ut ... idealklassen 50/50 så tänker jag väldigt neutralt och ser inte någon skillnad på att om du är kille eller om du är tjej" (R1). Respondenten menar att det blir ett neutralt tänk när klassen är 50/50, detta tyder på en könsblindhet eftersom kön anses bli betydelselöst samtidigt som läraren menar att det finns olikheter mellan pojkar och flickor. Detta var ett återkommande mönster som framkom i intervjuerna, en annan respondent beskrev följande: "Det är ingen skillnad på flickor och pojkar utan det handlar mest om vem är du, vad vill du med din skolgång, vad vill du med ditt liv, vad har du för problem utanför skolan?" (R2). En annan respondent uttryckte sig på följande sätt: "Vilka värderingar och erfarenheter dom har, det behöver inte alls ha med könet att göra" (R4). I talet om undervisning menar lärarna att de inte tänker kring kön när de planerar eller gestaltar undervisningen, att de istället lägger vikten på att utgå från individen och inte från kön. Respondenterna visade att det framförallt handlar om elevernas egen vilja och intresse för ämnet. En respondent nämnde att: "Det har mycket med sin egen vilja, ditt driv, om du är duktig på något så tycker du att det är roligt

och fortsätter utvecklas” (R1). Respondenten fortsätter och beskriver: “Det gäller ju att få eleverna med sig, dom som har ett driv dom som vill någonting som valt natur, samhäll dom vill ju ... det är inga problem alls” (R1). De elever som är mest aktiva, tar för sig mest och visar på kunskap i ämnet anses vara de elever som har ett inre driv till skolan.

8. Analys

I följande avsnitt redovisas studiens resultat i relation till feministisk poststrukturalism.

Avsnittet inleds med en analys av hur lärare konstruerar genus. Därefter följer analys av vilka diskurser som framträder när lärare talar om undervisningen.

8.1 Genuskonstruktion i undervisningen

Föreliggande studie utgår från feministisk poststrukturalism om att genus är en social konstruktion som påverkas av språket och olika diskurser. Eidevald (2009) menar att fokus för feministisk poststrukturalism är hur kön görs. I intervjuerna tillskrivs pojkar och flickor olika attribut. När lärare gör kön handlar det om att pojkar beskrivs som fysiskt starkare och snabbare, att pojkar tar för sig mer och därmed syns mer i undervisningen. Attribut som tillskrivs pojkar är att de är duktiga i bollspel, kan erövra gymnastiska övningar och är duktiga när det gäller prestation. När lärare gör kön handlar det om att de teoretiska delarna i ämnet är kvinnligt könskodat, att det är något som flickor förväntas vara bra på och till och med förväntas vara överlägsna pojkarna. Ett attribut för det kvinnliga könet blir att vara duktig på det teoretiska, vara mer försiktiga och positionerar sig i bakgrunden. I talet om undervisningen konstruerar inte bara läraren flickor och pojkar som olika utan könskodar dessutom vad de är intresserade av och val av aktiviteter. Lenz Taguchi (2004) menar att de normer som samhället har kring manligt och kvinnligt färgar av sig på uppfostran på våra barn, som föreställningen om att pojkar ska vara stökiga och flickor ska vara lugna. Detta kan kopplas till föreliggande studies resultat genom att lärarna förväntar sig att flickor och pojkar ska bete sig på ett speciellt sätt beroende på deras kön. Lärarnas egna föreställningar och förutfattade meningar färgar av sig på pojke respektive flicka, vilka aktiviteter som anses vara gjorda för respektive kön.

I resultatet framkommer det att lärarna förväntar sig att pojkar inte skulle gilla dans och därmed inte vara bra i dans. Resultatet visar att lärarna själva blir överraskade när pojkar bryter mot normen. Lenz Taguchi (2004) menar att lärarens föreställningar om genus påverkar elevens förmåga i undervisningen. Det handlar om lärarens förmedling av normalitet om kön, och att detta påverkar eleverna i undervisningen genom att de visar på kunskap som kan tyda på könstypiska för flickor och pojkar. Resultatet i denna studie visar även hur undervisningen formas av lärarnas egna föreställningar på pojkar respektive flickor. Lärarna tar för givet att pojkar tar mer plats och är starkare vilket synliggörs i undervisningen. Lärarna menar att det inte ska finnas någon skillnad beroende på kön, samtidigt som de beskriver att det är något inneboende beteende hos pojkar vilket innebär att flickor och pojkar behandlas olika. Det visar sig att flickor får en negativ uppmärksamhet, genom att läraren ser flickor som svagare. I feministisk poststrukturalism är språket en central del för skapandet av världen, att språket skapar våra identiteter och självuppfattningar (Ambjörnsson, 2006). Blaise (2005) menar att barn genom språket tar en aktiv ställning vad gäller betydelsen av att vara pojke eller flicka. Detta kan kopplas till denna studies resultat, där lärarna i sitt tal om att flickor och pojkar innehar olika förmågor anses vara på grund av deras kön.

Foucault (2008) menar att begreppet diskurs finns lika mycket i det som inte sägs, i människors sätt att vara på, i människors attityder och beteendemönster. I resultatet framkommer det att lärarna tilltalar flickorna först och menar att de alltid frågar flickorna först om de vill vara själva eller tillsammans med pojkarna. Pojkarna blir aldrig tillfrågade, utan problemet anses ligga hos flickorna. Det som inte sägs i detta sammanhang, fast som tydliggörs, är att flickorna anses vara svagare än pojkarna. Lärarna positionerar flickor respektive pojkar utifrån hur de tror att de ska vara, att flickor ska vara tysta och snälla medan pojkar ska vara dominerande och synas mest. Det blir en del av genusordningen, att det är vanligt att pojkar tar för sig i idrott och hälsa undervisningen och att det anses vara typiskt pojkigt att göra det. Detta kan kopplas till lärarnas sätt genom att de ändrar på aktiviteterna, sitt sätt att tala om pojkar och flickor, och att de anser att vissa aktiviteter är mer passande för just pojkar och flickor. Resultat i denna studie visar att lärarna tillskriver eleverna olika attribut utifrån biologiskt kön, att de föreställningar och förväntningar som skapats på respektive kön synliggörs. Lenz Taguchi (2004) menar att vi människor tvingas in i olika

beteenden genom att vi försöker passa in i dessa mallar genom hur vi tänker och handlar i förhållande till de normer och värderingar som dominerar. Lärare är människor som styrs av normer och värderingar som dominerar i samhället, vilket överförs på eleverna i skolan (Lenz Taguchi, 2004). I resultatet i denna studie framkommer även att lärarna visar på en könsblindhet, att intentionen är att eleverna är olika individer och att kön är betydelselöst samtidigt som det är olikheter mellan pojkar och flickor som måste hanteras. Lenz Taguchi (2004) menar att de vardagliga saker som vi kanske inte ens reflekterar kring är laddade med kön.

8.2 Diskurser som framträder

I detta avsnitt redovisas vilka diskurser som framträder när lärare talar om undervisningen. Vid diskursanalysen identifierades följande diskurser till studiens frågeställning: *Det sociala könet*, *Det biologiska könet* samt det *Neutraliserade könet*. Ett exempel på hur processen gick tillväga redovisas här nedan i Tabell 2.

I Tabell 2 här nedanför redovisas exempel på hur diskursen *Det biologiska könet* framkom.

Tabell 2. Exempel-diskursanalys		
Språkliga mönster	Tolkning	Diskurs
<p>Skillnad är det naturligtvis, den fysiska skillnaden är ju bekant naturligtvis. Muskelmassan är ju 30% starkare hos killar (R3).</p> <p>Jag har ju nämnt olika grupper men som industri där det bara är pojkar ... så skulle de flesta inte vilja delta vid dans (R2).</p> <p>Jag var tvungen att filma killarna för att dom var så duktiga, jag förstärker mina fördomar och jag stärker dom inför dom också har jag kommit på nu efteråt, varför</p>	<p>Pojkar gynnas för att de har en större fördel i de praktiska momenten</p> <p>Vissa aktiviteter med ett visst innehåll tillskrivs de olika könen</p> <p>Det biologiska könet avgör vad som är manligt respektive kvinnligt</p>	<p>Det biologiska könet</p>

ska dom inte vara duktiga på det, när dom är duktiga på allt annat (R5).		
--	--	--

Det sociala könet

Lenz Taguchi (2004) menar att språket inom den feministiska poststrukturalismen, konstruerar och rekonstruerar subjektet med andra eller med sig själv. Subjektet uppstår i kommunikation med andra. Studiens resultat pekar på att en dominerande diskurs är att flickor respektive pojkar är homogena grupper och dessutom är varandras motsatser, det som Hirdman (1998) beskriver som isärhållandet, genussystemets grundläggande logiker. Vid konstruktionen av pojkar och flickor tillskrivs ett visst beteende som står för respektive kön. Lenz Taguchi (2004) menar att det har visat sig att vuxna använder kroppsspråket på olika sätt när det gäller pojkar och flickor, mer försiktigt vid flickor och lite tuffare med pojkar. Det finns en tydlig koppling till denna studies resultat med tanke på att lärarna ser flickor och pojkar som olika, att de socialt beter sig olika, medvetet eller omedvetet, mot respektive kön. Utifrån diskursen socialt kön konstrueras flickor och pojkar inte enbart utifrån biologiska skillnader utan även utifrån att flickor respektive pojkar är på ett visst sätt, tycker om olika saker och förses med specifika egenskaper. Detta kan kopplas till Jörgensson och Phillips (2015) som menar att beroende på vilka bilder och möjligheter som olika diskurser erbjuder görs och gör barnet sig till subjekt. Studiens resultat visar att pojkar som inte konstrueras som den normala manliga idrottseven konstrueras med kvinnliga attribut istället. Resultatet visar även att det inte är okej att pojkar uttrycker det som kännetecknar flickor. Ett exempel var att pojkar är tysta om de gillar dans.

Det biologiska könet

En annan framträdande diskurs i förhållande till hur pojkar och flickor i denna studie konstrueras är det biologiska könet. Inom ramen för diskursen gynnas pojkar som har en större fördel i de praktiska momenten som kräver en viss muskelstyrka, snabbhet och uthållighet. Flickor anses vara duktiga i dans, rytmik och i de teoretiska bitarna. Särskiljandet

mellan könen innebär att vissa aktiviteter med ett visst innehåll tillskrivs de olika könen. Det innebär att konstruktionen av pojkar och flickor handlar om biologiska skillnader. Det biologiska könet avgör vad som är manligt respektive kvinnligt. Det innebär att den position som subjektet identifierar sig med utgår från det genetiska könet (Jörgensson & Phillips, 2015). Pojkar och flickor är biologiskt olika vilket medför att lärarna redan har olika sanningar kring hur respektive kön bör vara i undervisningen, vad som passar de olika könen bäst och inte. I denna studies resultat framkommer att pojkar inte förväntas vara duktiga på dans och därför ändrar lärarna på aktiviteten om klassen består av endast pojkar. Detta kan kopplas samman med begreppet makt som ingår i feministisk poststrukturalism, att makten konstrueras både inifrån och utifrån individen. Den gemensamma gruppens föreställningar och individens tänkande och agerande till de ledande föreställningar som finns i undervisningen i idrott och hälsa, där flickor respektive pojkar förväntas att vara på ett visst sätt. Lenz Taguchi (2004) menar att dessa mallar om hur vi ska vara som man och kvinna är; enligt feministisk poststrukturalism, diskursernas makt.

Diskurserna i föreliggande studies resultat visar att lärarens egna tankar och agerande har en makt i undervisningen, om vad som anses vara flickigt och pojktigt. Lärarnas konstruktion av flickor som de svaga och pojkar som de starka har makt inte bara över undervisningen utan också makt över vilka positioner som är möjliga för flickor respektive pojkar. Lärarna menar även att de försöker få in flickorna mer i undervisningen, även när det gäller pojkaktiviteter. Det innebär att det är möjligt för flickorna att inneha subjektspositioner som både så att säga är flickornas och de som är möjliga för pojkarna medan pojkarna bara har en möjlig subjektsposition och det är att vara stark, snabb, gilla bollspel och ta för sig.

Det neutraliserade könet

Lenz Taguchi, Bodén och Ohrlander (2011) menar att det är viktigt att lärare har kunskap om hur makt kring hur kön kan ta sig till uttryck i skolan och i samhället i övrigt. Lenz Taguchi (2000) menar att med denna syn på makt går det inte att skapa någon pedagogisk verksamhet som är fri från makt utan makten är alltid närvarande. Detta kan kopplas till en diskurs om det neutraliserade könet som också framträder i lärarnas utsagor i denna studie. Detta genom att i talet om undervisningen tillskriver lärarna om att de vill ha ett könsneutralt tänk och att de försöker anpassa sig till det, trots att de ser olikheter mellan pojkar och flickor i ämnet.

Lärarna tillskriver att utgångspunkten är att pojkar och flickor är olika men att de försöker bortse från det och utgå från att alla elever har samma förutsättningar och villkor i undervisningen. Lenz Taguchi (2004) skriver om jämställdhet mellan män och kvinnor, att bara för att det är lika många kvinnor som män på en arbetsplats innebär inte det att det är en jämställd arbetsplats. Detta kan kopplas till denna studies resultat med bara för att lärarna anser sig ha ett neutralt tänk kring könen, genom att försöka synliggöra flickor mer värderas fortfarande den dominerande diskursen om flickor som lågt. Därmed förändras inte diskursens värderingar i förhållande till manligt och kvinnligt.

9. Diskussion

I följande avsnitt kommer studiens resultat ställas mot tidigare forskning i en resultatdiskussion. Avsnittet omfattar även en metoddiskussion samt förslag på vidare forskning.

9.1 Resultatdiskussion

Resultatet i denna studie pekar på att lärare menar att det finns biologiska skillnader på flickor och pojkar och att det missgynnar flickor i många sammanhang eftersom pojkarna anses vara starkare och snabbare. I enlighet med tidigare studier (Van Amsterdams et al., 2012; Hay & Macdonald, 2010; Berg & Lahelma, 2010) visar även denna studies resultat att flickor och pojkar inte har samma förutsättningar i idrott och hälsa för att könets fysiologiska förutsättningar påverkar. Resultatet i denna studie ger underlag för en tolkning av att lärarna redan går in med föreställningar om att pojkar har bättre fysiska förutsättningar än flickorna vilket leder till att lärarna missgynnar flickorna redan från början. I enlighet med denna studies resultat visar även Hills (2015) studie att flickors positionering i undervisningen är starkt förknippad med föreställningar och normer kring kön. Detta kan ge konsekvenser som att läraren ger flickor signaler att de är sämre än pojkarna fysiskt, då undervisningen inte sker på samma villkor vilket speglar av sig på eleverna. Resultatet i denna studie pekar i likhet med Fissette och Walton (2013) att lärare sänder underordnade signaler till eleverna om hur de förväntas vara, som är knutna till både kön och förmåga vilket innebär en risk att flickor

missgynnas. Inte minst då läraren förser flickor och pojkar med olika attribut, som att pojkar anses vara starkare, tar för sig mer, gillar bollspel och prestationsinriktade aktiviteter. Flickor anses vara tysta, duktiga på estetiska moment som dans och gymnastik samt vara duktiga på teori. Lärare förser flickor och pojkar med olika attribut vilket är något som också Silvas et al (2012) och Nielsen och Pfister (2011) visar som att pojkar och flickor får lära sig att den manliga kroppen är mest passande vid styrka och uthållighet och att den kvinnliga kroppen passar mer för det estetiska. Studierna visar även att det finns normala beteenden för respektive pojke och flicka i undervisningen i idrott och hälsa, om man visar sig vara aktiv och intresserad av idrott och fysisk aktivitet är man pojkaktig, att vara ointresserad och inaktiv är mer flickaktigt (Silvas et al., 2012; Nielsen & Pfister, 2011). Om lärarna utgår från biologiskt kön som underlag för hur de konstruerar eleverna blir det svårt att utmana problematiken med de föreställningar som finns kring kön i undervisningen. Flera tidigare studier pekar på denna problematik bl.a Oliyniks (2014) studie som visar att läraren tar för givet att flickor klarar sig bättre i redskapsgymnastiken än vad pojkarna gör och att flickor kan därmed arbeta på egen hand eftersom de tar ämnet på mer allvar än pojkarna. Pojkarna kan klara sig själva i fotbollen och då ses pojkarna som att de tar plats genom fysisk färdighet och maskulinitet. Detta kan ge konsekvenser för respektive kön i undervisningen med tanke på att dessa föreställningar kring pojkar respektive flickor kanske inte ger en jämställd utbildning, detta medför även olika normer om vad man ska gilla och inte gilla i idrottssammanhang som pojke och flicka. Både Carlis (2004), Gerdins och Pringles (2015) och Gerdins (2016) studier visar att undervisningen domineras av typiska pojkaktiviteter, att pojkar ska vara vältränade och duktiga på idrott. Detta tillsammans med resultatet av denna studie indikerar att när aktiviteter könskodas blir konsekvensen att pojkar som inte lever upp till denna norm känner sig annorlunda och utanför. Detta kan tänkas leda till att läraren tappar vissa elever på grund av de normer och värderingar som synliggörs i undervisningen. Vikten av att medvetandegöra sina egna föreställningar som lärare kan tänkas vara en viktig del för att det ska ske en förändring inom ämnet idrott och hälsa.

Studiens syfte var att undersöka hur genus konstrueras i idrott och hälsa. Resultatet till denna studie pekar på att lärarnas egna föreställningar, samhällets sätt att se på könen påverkar undervisningen. Flera tidigare studier (bl. a. Murphys et al., 2014, Redelius, 2009) visar på att lärarnas arbetssätt påverkar och förstärker stereotypa föreställningar kring genus om vad

pojkar och flickor kan och inte kan istället för att motverka de. Denna studies teoretiska referensram är feministisk poststrukturalism som menar att eleverna i detta fall positionerar sig utifrån hur de tror att de ska vara, att flickor ska vara tysta och snälla medan pojkar ska vara dominerande och synas mest. Det kan tänkas få konsekvenser genom att pojkarnas position stärks i undervisningen vilket gör att flickorna fortfarande anses vara de svagare i ämnet. Flickor stärks genom teoretiskt innehåll och dans, vilket anses vara kvinnliga attribut, samtidigt pekar dessa moment på att de inte har samma betydelse som de dominerande pojkaktiviteterna har i ämnet. I enlighet med denna studies resultat visar även Lenz Taguchi, Bodén och Ohrlander (2011) att det är viktigt att lärare har kunskap om hur makt kring hur kön kan ta sig till uttryck i skolan och i samhället i övrigt. Eftersom makt är ständigt närvarande måste läraren vara medveten om detta vid planeringen och genomförande av lektionerna, där alla elever skall ges möjlighet till att utvecklas utifrån sina egna förutsättningar. Denna studies resultat pekar på att läraren har en stor betydelse vad gäller att motverka de stereotypa föreställningarna kring genus i undervisningen. Analysen i denna studie visar att det finns motstridiga diskurser i lärares tal om pojkar och flickor, där resultatet visar att lärarna förklarar att de vill ha ett könsneutralt tänk vilket de försöker anpassa undervisningen till. Samtidigt visar detta på en könsblindhet, med tanke på att lärarna har olika förväntningar på respektive kön. Konsekvenserna av detta kan tänkas leda till att om lärare bortser från genusaspekten styrs undervisningen av omedvetna könskodningar av innehållet samt vilka elever läraren har framför sig. Detta ligger i linje med Dowling (2006) som menar att lärarens fokus är på den praktiska undervisningen istället för på genusaspekten. Detta påverkar i sin tur undervisningen i idrott och hälsa då genusbegreppet ses som en oviktig beståndsdel för lärandet, att genus anses vara något biologiskt som inte är föränderligt.

Slutsatser

En slutsats som kan dras av denna studie är att när lärare talar om genus i undervisningen konstrueras pojkar och flickor som varandras motsatser. Flickor och pojkar anses ha olika biologiska förutsättningar i undervisningen, att det är flickor som missgynnas. En annan slutsats som kan dras är att lärares egna föreställningar kring kön påverkar och färgas av på undervisningen. Vikten av att medvetandegöra sina egna föreställningar som lärare kan

tänkas vara en viktig del för att det ska ske en förändring inom ämnet idrott och hälsa. Samtidigt menar lärarna att de inte ser någon skillnad mellan pojkar och flickor. Detta tyder på en könsblindhet hos lärarna vilket kan leda till att fokus blir på den praktiska undervisningen och inte på genusbegreppet, där problemet egentligen ligger. En annan slutsats som kan dras utifrån studiens syfte och frågeställning är att när lärare talar om genus förser lärare flickor och pojkar med olika attribut, könskodar olika aktiviteter, vilket är något som kan påverka elevernas förutsättningar i undervisningen.

9.2 Metoddiskussion

I denna studie finns det både styrkor och svagheter i metoden. Studien utgick från en kvalitativ ansats vilket gjorde att respondenterna inte blev så många. Om valet av en kvantitativ metod hade gjorts hade en större respondentgrupp uppnåtts. Samtidigt var föreliggande studies syfte att få mer djupgående svar av respondenterna. Enligt Bryman (2011) ger en kvalitativ insamlingsmetod mer djupgående svar än en kvantitativ. Denna studie undersökte en specifik grupp, vilket var sex gymnasielärare i idrott och hälsa. Studien utgjorde resultatet utifrån respondenternas utsagor, vilket var tillräckligt för att uppnå syftet och besvara frågeställningen. Eftersom denna studie utgick från en kvalitativ metod, då djupgående svar är av intresse, får respondenternas enskilda utsagor en stor betydelse för studiens resultat. Detta kan styrkas med att intervjuerna var 30-40 minuter långa vilket gav tillräckligt med mängd av data. Samtidigt skulle studien styrkas med fler respondenter eftersom det ger en bredare förståelse kring hur genus konstrueras i idrott och hälsa.

Studien utgick från en egenkonstruerad intervjuguide vilket gör att denna kan ifrågasättas med tanke på att denna inte använts tidigare. Detta är något som gör studien mindre tillförlitlig. Intervjuguiden var av semistrukturerad karaktär vilket innebar möjlighet att använda följdfrågor i syfte att få respondenterna att utveckla och fördjupa sina svar. En färdig intervjuguide användes vid alla intervjuer vilket gjorde att alla respondenter fick besvara frågorna utifrån samma grund. Genom att använda samma intervjuguide minskades risken för att respondenterna skulle tolka frågorna på olika sätt. Alla respondenter fick samma förutsättningar och samma information om studien vilket gjorde att varje intervju som

genomfördes gjordes på ett likvärdigt sätt. Intervjuerna spelades enskilt in med två smartphones vilket underlättade analysen av det insamlade materialet. Detta skapade möjlighet till att få en likvärdig bild av samtliga intervjuer i text. En annan svaghet i val av metod var att författarna gjorde enskilda intervjuer samt att båda författarna till denna studie var ovana intervjuare, vilket kan vara en brist i tillförlitligheten. En pilotintervju hade stärkt studien och att intervjuerna hade kunnat göras med båda författarna till studien i syfte att få intervjuerna mer jämlika.

9.3 Förslag på vidare forskning

Både resultatet av denna studie och tidigare forskning visar att det fortfarande finns okunskap om hur genus konstrueras i undervisningen i idrott och hälsa. För vidare forskning kring denna studie skulle det vara nödvändigt att göra undersökningen med ett större urval för att få ett större perspektiv på hur genus konstrueras i ämnet idrott och hälsa. Vidare forskning skulle även kunna bedrivas ur ett elevperspektiv, för att få en djupare kunskap och förståelse kring hur genus konstrueras i ämnet än vad som gjorts i denna studie. En relevant framtida forskning kring föreliggande studie skulle även kunna vara att göra en större observationsstudie i samband med intervjuer ur både elev- och lärarperspektiv. Detta för att se hur genusaspekten ser ut och om den hanteras annorlunda eller likadant på olika skolor runt om i Sverige.

10. Litteraturförteckning

- Ambjörnsson, Fanny. (2006). *Vad är queer?*. Stockholm: Natur och Kultur.
- Berg, Päivi & Lahelma, Elina. (2010). Gendering processes in the field of physical education. *Gender and Education*. 2010, Vol 22(1), 31-46.
- Blaise, Mindy. (2005). *Playing it straight – Uncovering gender discourses in the early childhood classroom*. New York: Routledge Taylor & Francis Group.
- Bryman, Alan. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. 2., [rev.] uppl. Malmö: Liber
- Börjesson, Mats & Palmblad, Eva. (2007). "Introduktion" *Diskursanalys i praktiken*. Malmö: Liber AB.
- Carli, Barbro. (2004). *The making and breaking of a female culture: The history of Swedish physical education in a different voice*. Göteborg, Acta Universitatis Gothoburgensis.
- Dowling, Fiona. (2006). Physical education teacher educators' professional identities, continuing professional development and the issue of gender equality. *Physical Education and Sport Pedagogy*. 2006, Vol 11(3), 247-263.
- Dowling, Fiona & Kårhus, Svein. (2011). An analysis of the ideological work of the discourses of 'fair play' and moral education in perpetuating inequitable gender practices in PETE. *Physical Education and Sport Pedagogy*. 2011, Vol 16, 197-211.
- Eidevald, Christian. (2009). *Det finns inga tjejbestämmare – Att förstå kön som position i förskolans vardagsrutiner och lek*. Doktorsavhandling. Högskolan i Jönköping, Högskolan för lärande och kommunikation, HLK, Sektionen för pedagogik och psykologi.
- Fisette, L, Jennifer & Walton, A, Theresa. (2013). "Who Are You?": Exploring Adolescent Girls' Process of Identification Kent State University. *Sociology of Sport Journal*. 2013, Vol 30(2), 197-222.

Foucault, Michel. (2008). *Diskursernas kamp*. Eslöv: Brutus Östlings bokförlag Symposion.

Gerdin, Göran. (2016). A "Culture of Everyone Doing It" and "Playing Games"--Discourses of Pleasure in Boys' Physical Education. *Journal of Health, Sport and Physical Education*. 2016, Vol 7(1), 55-75.

Gerdin, Göran & Pringle, Richard. (2015). The politics of pleasure: an ethnographic examination exploring the dominance of the multi-activity sport-based physical education model. *Sport, Education and Society*, 2015. DOI: 10.1080/13573322.2015.1019448.

Gratton, Chris & Jones, Ian. (2010). *Research methods for sport studies*. London: Routledge.

Hay, Peter J & Macdonald, Doune. (2010). The gendering of abilities in senior PE. *Physical Education and Sport and Pedagogy*. 2010, Vol 15(3), 271-285.

Hedlin, Maria. (2010). *Lilla genushäftet 2.0: om genus och skolans jämställdhetsmål*. Uppdaterad och omarb. version Växjö: Institutionen för pedagogik, psykologi och idrottsvetenskap, Linnéuniversitetet.

Hill, Joanne. (2015). Girls' active identities: navigating othering discourses of femininity, bodies and physical education. *Gender and Education*. 2015, Vol 27(6), 666-684.

Hill, Grant M, Hannon, James C & Knowles, Curt. (2012). Physical Education Teachers' and University Teacher Educators' Perceptions regarding Coeducational vs. Single Gender. *Physical Education Sport and Pedagogy*. 2012, Vol 69, 265-288.

Hindess, Barry. (1996). *Discourses of power: from Hobbes to Foucault*. Oxford: Blackwell.

Hirdman, Yvonne. (1998). *Med kluven tunga*. Uddevalla: Atlas.

Höglund, Anna-Maria. (2000). *Män och kvinnor- vad vet en genusvetare?* Stockholm: Cura Bokförlag.

Winther Jørgensen, Marianne & Phillips, Louise (2000). *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur.

Larsson, Håkan, Quennerstedt, Mikael & Öhman, Marie. (2014). Heterotopias in physical education: towards a queer pedagogy? *Gender and Education*. 2014, Vol 26(2), 135-150.

Larsson, Håkan, Birgitta, Fagrell & Karin, Redelius. (2005). *Kön-Idrott-Skola*. Publicerad på Internet, www.idrottsforum.org (ISSN 1652-7224) 2005-12-14.

Larsson, Håkan. (2012). *Lika för alla - om likabehandling i idrott och hälsa*. Idrottsdidaktiska utmaningar 2007 S. 233-249 ISBN 91-47-08437-5 978-91-47-08437-1.

Lenz Taguchi, Hillevi. (2004). *In på bara benet - en introduktion till feministisk poststrukturalism*. Stockholm: HLS Förlag.

Lenz Taguchi, Hillevi. (2000). *Emancipation och motstånd: dokumentation och kooperativa läroprocesser i förskolan*. Diss. Stockholm: Univ., 2001 Tillgänglig på Internet: <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:su:diva-71407>.

Lenz Taguchi, Hillevi, Bodén, Linnea & Ohrlander, Kajsa. (2011). *En rosa pedagogik - jämställdhetspedagogiska utmaningen*. Stockholm: Liber.

Magnusson, Eva. (2003). *Psykologi och kön. Från könsskillnader till genusperspektiv*. Natur och kultur.

Murphy, Brooke, Dionigi, Rylee A & Litchfield, Chelsea. (2014). Physical education and female participation: A case study of teachers' perspectives and strategies. *Issues in Educational Research*. 2014, Vol 24(3), 241-259.

Nielsen, Ninna With & Pfister, Gertrud. (2011). Gender constructions and negotiations in physical education: case studies. *Sport Education and Society*. 2011, Vol 16(5), 645-664.

Nordin Hultman, Elisabeth. (2008). *Pedagogiska miljöer och barns subjektskapande*. Stockholm: Liber.

Oliynik, Inga. (2014). *Att göra tudelning: om att synliggöra och diskutera ämnet idrott och hälsa för de yngre åldrarna ur ett genusperspektiv*. Malmö. ISSN 978-91-7104-548-5.

Redelius, Karin. (2009). Genus och skolframgång i ämnet idrott och hälsa. *Svensk idrottsforskning*. 2009, Vol 1, 42-44.

Rädda barnen. (2008). *Ombytta och klara. Tjejer i åttan om idrott och jämställdhet*. Stockholm. ISBN: 978-91-7321-276-2.

Skolverket. (2011). *Läroplan, examensmål och gymnasiegemensamma ämnen för gymnasieskola 2011*. Stockholm: Skolverket.

Skolverket. (2010). *På pojkarnas planhalva?: ämnet idrott och hälsa ur ett jämställdhets- och likvärdighetsperspektiv*. Stockholm: Skolverket.

Silva, Paula, Botelho-Gomes, Paula & Vilodre Goellner, Silvana. (2012). Masculinities and sport: the emphasis on hegemonic masculinity in Portuguese physical education classes. *International Journal of Qualitative Studies in Education*. 2012, Vol 25(3), 269-291.

Van Amsterdam, Noortje, Knoppers, Annelies, Claringbould, Inge & Jongmans, Marian. (2012). 'It's just the way it is...' or not? How physical education teachers categorise and normalise differences. *Gender and Education*. 2012, Vol 1, 1-16.

Vetenskapsrådet .(2015). *Forskningsetiska principer inom humanistisksamhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet.

Öqvist, Anna. (2010). Aktivitetens betydelse för hur kön görs i skolämnet idrott och hälsa. *Svensk idrottsforskning*. 2010, Vol 1, 52-57

11. Bilaga 1

11.1 Intervjuguide

Berätta kort om dig själv

- Hur länge har du arbetat som lärare?
- Varför har du valt att arbeta som lärare i idrott och hälsa?

Undervisning

- Kan du berätta lite om hur du tänker när du planerar din undervisning när det gäller att utgå från allas förutsättningar?
- När du planerar din undervisning hur tänker du kring olika elevgrupper? Val av grupp?
- Upplever du att det är någon skillnad på flickor och pojkar i ämnet? Hur? Varför?
- När du planerar din undervisning hur tänker du kring pojkar och flickor?
- Hur gör du när du delar upp i lag, bollspel och andra olika moment?
Hur ser flickor och pojkar på uppdelningen och hur vill de ha det om de får bestämma?
- I kursplanen(Gy11) för idrott och hälsa 1 står det att ”*undervisningen ska medvetandegöra och motverka stereotypa föreställningar om vad som anses vara manligt och kvinnligt samt belysa konsekvenserna av olika kroppsideal.*” Vad tänker du om det? Tänker du ofta på det? Hur viktigt är det för dig? Varför? Varför inte? Hur arbetar du med detta?
- Upplever du att det finns skillnader mellan flickor och pojkar när det gäller ovanstående mål? I så fall hur visar de sig? Uppfattar du att det är jämställt mellan elever? På vilket sätt? Hur, Varför, varför inte?
- Har du och/eller dina kollegor fått någon utbildning om tex genus, jämställdhet och hur man kan arbeta med dessa frågor?

Innehåll i undervisningen

- Skulle du vilja berätta om det finns vissa moment som gillas olika mycket av eleverna?
- Är det ett visst innehåll i undervisningen som vissa elever känner sig obekväma i? Vilka elever och på vilket sätt visar eleverna detta?
- Vilka elever är minst respektive mest aktiva i undervisningen överlag?

- Vilka elever kan mest och är duktigast och vilka elever tar för sig mest i undervisningen?

Avslutningsfrågor

- Känner du att det är någonting vi har missat i intervjun som du skulle vilja tillägga?